

CRNA GORA
MINISTARSTVO FINANSIJA

Broj: 02-03-

10879/1

Podgorica, 02.10.2012. godine

MINISTARSTVO ZDRAVLJA
- n/r ministra, g-dina Miodraga Radunovića -

Poštovani gospodine Radunoviću,

Povodom Predloga Nacionalna strategija prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori 2013-2020 sa Akcionim planom 2013/2014 godinu, Ministarstvo finansija daje sljedeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u tekst Predloga strategije i obrazac Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, Ministarstvo finansija nema primjedbi sa aspekta biznis barijera.

Na osnovu uvida u tekst Nacionalne strategije sa Akcionim planom 2013/2014 i obrazac Izvještaja o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa utvrđeno je da su za implementaciju ovog propisa potrebna ukupna finansijska sredstava u prve dvije godine u iznosu od 128.000,00 €.

Od navedeng iznosa iz budžeta je u 2013. godini potrebno izdvojiti sredstva u iznosu od 6.200,00 € i u 2014. godini u iznosu od 21.000,00 €. Predviđeno je da se iz donacija obezbijede sredstva u ukupnom iznosu od 65.000,00 € i iz sredstava SZO 35.000,00 €.

Imajući u vidu da se predmetnim Akcionim planom propisuje niz aktivnosti i mjera čiji su nosioci budžetski korisnici: Ministarstvo zdravlja, Fond za zdravstveno osiguranje, Institut za javno zdravlje, javne zdravstvene ustanove, kao i ministarstva, napominjemo da je Ministarstvo finansija postavilo limite finansijskih sredstava za naredni period, za sve budžetske korisnike, koji imaju za cilj racionalizaciju javne potrošnje. Imajući u vidu navedeno, sredstva potrebna za finansiranje Akcionog plana u 2013-2014. godini, kao i implementaciju Nacionalna strategija 2013-2020 zavisice od smanjenja izdataka, odnosno aktivnosti ili ukidanja pojedinih programa u okviru gore navedenih potrošačkih jedinica.

Kako je navedeno u RIA obrascu planiranim smanjenjem broja konzumenata alkoholnih pića doći će i do smanjenja troškova za liječenje takvih lica, zatim doći će do smanjenja

saobraćajnih udesa izazvanih alkoholom, a samim tim smanjiće se troškovi države koji se prave navedenim događajima.

Nacionalnom strategijom predviđeno je osnivanje Nacionalnog koordinacionog savjeta za alkohol. Ministarstvo finansija predlaže da se još jednom razmotri potreba za uspostavljanjem tijela, obzirom da su navedene aktivnosti u nadležnosti Ministarstva zdravlja, dok u suprotnom predlažemo da članovi svoje aktivnosti obavljaju bez nadoknade.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija je saglasno na Predlog Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori 2013-2020 sa Akcionim planom 2013/2014 godinu.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr Milorad Katnić

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO ZDRAVLJA

NAZIV PROPISA

NACIONALNA STRATEGIJA PREVENCIJE ŠTETNE
UPOTREBE ALKOHOLA I ALKOHOLOM UZROKOVANIH
POREMEĆAJA U CRNOJ GORI

2013-2020

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Konsumacija alkohola u Crnoj Gori je široko socijalno prihvaćeno i tolerisano ponašanje. Potrošnja alkohola po glavi stanovnika, prelazi evropski prosjek.

Ministarstvo zdravlja je prepoznalo da, zaštita zdravlja populacije prevencijom i smanjenjem štetnog uzimanja alkohola i povezanih posljedica mora da bude jedan od najvažnijih javno-zdravstvenih prioriteta.

Alkoholizam je sociopatološki i medicinski problem. Štetna upotreba alkohola¹ ima značajan uticaj na javno zdravlje, budući da predstavlja globalni problem koji kompromituje kako individualni razvoj, tako i razvoj društva. Problemi sežu daleko van okvira fizičkog i psihičkog zdravlja samog konzumenta. Uticaj štetne upotrebe alkohola seže duboko u srž samog društva.

Prepoznajući važnost problema, Ministarstvo zdravlja je pristupilo donošenju Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori.

Razmjere štetne upotrebe alkohola su zapravo nepoznate, jer nedostaju empirijski podaci o prevalenci i obrascima upotrebe alkohola u opštoj populaciji, količini i vrsti alkohola koji se konzumira, percepciji konzumenata, zdravstvenim i drugim posljedicama upotrebe alkohola.

Na ekonomskom nivou, procjenjuje se da troškovi uzrokovani štetnom upotrebom alkohola iznose između 2% i 5% ukupnog bruto nacionalnog dohotka – usljed smanjenja ili gubitka produktivnosti zbog učestalih zdravstvenih problema, smanjenja prihoda usljed bolesti ili smrti, kao i povećanih troškova liječenja bolesti i stanja povezanih sa alkoholom.

Premda alkohol konzumira samo polovina svjetske populacije, alkohol predstavlja treći vodeći uzrok bolesti i prijevremene smrti.

Štetna upotreba alkohola može se redukovati, ukoliko država sprovede efikasne akcije u cilju zaštite svoje populacije. Nacionalnom strategijom prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori je utvrđen plan aktivnosti i

postupci koji će se sprovoditi, kako bi se umanjile štetne posljedice upotrebe alkohola, kako na pojedinca tako i na društvo u cjelini.

Jedan od prioriteta utvrđen ovom strategijom je da se smanji obolijevanje i smrtnost uzrokovana štetnim uzimanjem alkohola i druge društvene posljedice koje iz toga proizilaze. Realizacijom aktivnosti utvrđenih Nacionalnom strategijom, između ostalog proširiće se svijest građana o štetnoj upotrebi alkohola.

U postupku primjene ove strategije nema oštećenih subjekata.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Glavni razvojni zadatak Ministarstva zdravlja je da pripremi skup mjera za postizanje optimalnog zdravlja populacije, poboljšanje dostupnosti, bezbjednosti i kvaliteta zdravstvenih usluga, ulaganja u ljudske kapacitete i modernizacije zdravstvenih objekata, čemu će između ostalog doprinijeti i Nacionalna strategija prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori.

Opšti cilj Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori je da, se umanje štetne posljedice upotrebe alkohola na pojedinca i na društvo u cjelini.

Glavni ciljevi su:

- značajno smanjiti obolijevanje i smrtnost uzrokovanu štetnim uzimanjem alkohola i druge društvene posljedice koje iz toga proizilaze, te unaprijediti zdravstvene i socijalne ishode za pojedinca, porodicu i zajednicu;
- podstaći napore usmjerene na stvaranje okruženja u kome djeca i mladi odrastaju zaštićeni od negativnih posljedica konzumiranja alkohola;
- promovisati i podržati lokalne, nacionalne i regionalne aktivnosti na prevenciji i smanjenju štetnog uticaja alkohola;
- podići opštu svijest o opsegu i karakteristikama zdravstvenih, društvenih i ekonomskih problema koje uzrokuje štetna upotreba alkohola, i pojačati opredjeljenje države da preduzme akcije usmjerene ka smanjenju štetne upotrebe alkohola;
- osnažiti i unaprijediti resurse za sprječavanje štetnog uzimanja alkohola i liječenje bolesti i poremećaja povezanih sa konzumacijom alkohola;
- osnažiti ulogu zdravstvenog sistema u vezi sa ranim intervencijama i tretmanom poremećaja povezanih sa upotrebom alkohola;
- kontinuirano raditi na istraživanju razmjera i odrednica štetne upotrebe alkohola i posljedica povezanih sa njom, kao i djelotvornih intervencija u cilju sprječavanja i umanjenja ovih posljedica;
- unaprijediti partnerstva i poboljšati koordinaciju između donosioca odluka i pojačati mobilizaciju resursa koji su neophodni za sprovođenje usaglašene akcije u cilju smanjenja štetne upotrebe alkohola;
- poboljšati nacionalni sistem praćenja i nadzora i osigurati djelotvornu razmjenu i primjenu informacija u cilju zastupanja, razvoja i evaluacije politika;
- efikasno implementirati i upravljati Strategijom, u kom cilju će biti formirano tijelo koje će biti odgovorno za implementaciju, monitoring i izvještavanje o aktivnostima Strategije.

Predmetni akt je usaglašen sa postojećim strategijama i programima Vlade

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju?

Ovaj dokument predstavlja prvi strateški akt u oblasti upotrebe alkohola i sa alkoholom povezanih štetnih posljedica.

Nacionalna strategija prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period 2013-2020" izrađena je u skladu sa sljedećim dokumentima:

"Okvir politike u oblasti alkohola u evropskom regionu SZO"⁵, "Globalna strategija za smanjenje štetne upotrebe alkohola SZO"⁶ i "Priručnik za aktivnosti na smanjenju štetnih posljedica povezanih sa upotrebom alkohola"⁷, Evropskim akcionim planom za smanjenje štetne upotrebe alkohola 2012-2020⁸, te u skladu sa dostupnim naučnim i dokazima iz prakse.

Strategija predstavlja vodeći dokument koji definiše prioriteta područja akcije i daje preporuke za neophodne strateške odluke i mjere koje treba primijeniti na svim nivoima, uzimajući pri tome u obzir specifične kulturološke okolnosti i prioritete javnog zdravstva, te raspoložive kapacitete i resurse, a sve u cilju prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom prouzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori.

Što je alkohol dostupniji, to se više konzumira i to je veća šteta koju proizvodi. Postizanje čak i manjeg smanjenja dostupnosti alkohola može donijeti zdravstvenu dobit i smanjiti nasilje i štetu koju upotreba alkohola uzrokuje. Postizanje ovog cilja zahtijeva usaglašenu akciju svih struktura društva.

U cilju smanjenja ukupnog nivoa štetne konzumacije alkohola, ovom strategijom će se sprovesti intervencije koje imaju za cilj da regulišu komercijalnu ili javnu dostupnost alkohola, čime se prevenira lagani pristup alkoholu vulnerabilnim populacijama ili populacijama pod pojačanim rizikom.

Kontrolisana komercijalna i javna dostupnost alkohola može uticati na društvenu dostupnost alkohola i na taj način pridonijeti promjeni društvenih i kulturnih normi koje podstiču štetnu upotrebu alkohola.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Zdravlje je najveća vrijednost pojedinaca, porodice i čitavog društva, koje znači i kvalitetan život. U tom cilju, ovom Strategijom proširuju se uslovi za blagovremeno liječenje lica oboljelih od alkoholizma. Liječenje je dugotrajno i neizvjesno, ali ne i neuspješno. Uspjeh u liječenju je u direktnoj srazmjeri sa količinom uloženog napora i spremnošću za promjene. Za liječenje alkoholičara nikada nije ni prerano ni prekasno. Liječenje alkoholizma je promjena stila življenja.

Zdravstveni sektor nije izvor potrošnje, već izvor investicije u ostvarivanju

socijalnog, ekonomskog razvoja i ukupnog razvoja društva. Crna Gora se uključila u jedinstveni međunarodni proces zdravstvenog razvoja, kroz sprovođenje mjera zdravstvene politike.

Primjena Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori ne izaziva troškove na teret građana i privrede.

Nije potrebno stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu, ne dovodi se u pitanje kriterijum tržišne konkurencije, niti stvaranje biznis barijera.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- ✓ Da li je potrebno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Izdvajanja finansijskih sredstava za implementaciju ovog propisa u prve dvije godine su: 128.000,00 € (Budžet Ministarstva zdravlja, Budžet Fonda za zdravstveno osiguranje, Budžet Instituta za javno zdravlje, Budžet Ministarstva pravde, Budžet ZIKS-a, Budžet javnih zdravstvenih ustanova, Budžet Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, Budžet Ministarstva prosvjete, Budžet Ministarstva finansija, Ministarstva poljoprivrede i sredstva SZO).

- ✓ Da li je izdvajanje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda?

Izdvajanje finansijskih sredstava nije jednokratno, već je planirano za period trajanja Strategije od 2013. god. do 2020. god. i to:

- Budžet (redovna sredstva)
 - za 2013. god. – 6.200,00 €.
 - za 2014. god. – 21.800,00 €
- Donacije
 - za 2013. god. – 37.500,00 €
 - za 2014. god. – 27.500,00 €
- Sredstva SZO – 35.000,00 €

- ✓ Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze?

Implementacijom ovog propisa ne proizilaze nikakve međunarodne obaveze

- ✓ Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu

Budžetska sredstva nijesu potrebna za 2012. god., a s obzirom da se radi o redovnim sredstvima, to je znači planirano za 2013. god.

- ✓ Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?

Usvajanjem ovog propisa predviđeno je donošenje nekoliko Akcionih planova, koji će se donositi svake dvije godine, za koje će biti potrebno uložiti određena finansijska sredstva. Trenutno se ne može procijeniti koliko će biti potrebno finansijskih sredstava za ostvarivanje slijedećih Akcionih planova. Napominjem da, je ovo iznos koji je potreban za 2013 – 2014.god.

- ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihodi za budžet Crne Gore?

Planiranim smanjenjem broja konzumenata alkoholnih pića doći će i do smanjenja troškova za liječenje takvih lica, zatim doći će do smanjenja saobraćajnih udesa izazvanih alkoholom a samim tim smanjiće se troškovi države koji se prave navedenim događajima. Takođe smanjenjem konzumiranja alkoholnih pića od strane omladine Država će imati višestruku korist.

- ✓ Obraložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

Prilikom obračuna finansijskih sredstava korišćena su iskustva zemalja u okruženju koje već imaju ovakvu Strategiju, metoda standardnog troška, kao i procjene troškova pojedinih aktivnosti.

- ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Nijesu postojali problemi, obzirom da ovakva Strategija postoji i u zemljama okruženja i poznati su novčani iznosi koje su te zemlje utrošile za implementaciju iste.

- ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa?

Nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa.

- ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Kako nijesu postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa, tako i nije bilo sugestija i primjedbi.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U postupku izrade Nacionalne strategije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzorkovanih poremećaja u Crnoj Gori učestvovao je konsultant, dr Lars Moller, Programmer Manager u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji i ekspert za oblast alkohola. Sugestije imenovanog eksperta su se odnosile prije svega na činjenicu da je:

- u Crnoj Gori marketing alkoholnih pića vrlo liberalan i agresivan i da je neophodno uvesti strožija ograničenja na reklamiranje alkoholnih pića, uključujući pivo i vino;
- neophodno uvesti kontrolu u oblast proizvodnje neformalnog ("domaćeg") alkohola, sa ciljem da se poveća kvalitet proizvedenog vina, dok je potrebno zabraniti domaću proizvodnju pića koja se dobijaju destilacijom;
- legislativa treba da bude jasnija, preciznija i da je neophodno strožije ograničiti oblast prodaje i služenja alkohola maloljetnim licima;
- potrebno uspostaviti sistem licenciranja prodajnih mjesta za alkohol, što u krajnjoj konsekvenci vodi smanjenju broja prodajnih mjesta za alkohol;
- od ključnog značaja za uspješnu implementaciju Strategije uspostavljanje nacionalnog koordinacionog tijela - Nacionalni savjet za alkohol, te da ovo tijelo treba da bude multisektorsko, da treba da uključi predstavnike iz različitih institucija. Ovo tijelo treba da bude osnovano pri Ministarstvu zdravlja koje će njime i predsjedavati.

Cijeneći navedene sugestije dr Larsa Mollera, eksperta za oblast alkohola iz Svjetke zdravstvene organizacije, iste su prihvaćene i implementirane u predmetnu strategiju.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Ne postoji prepreka za implementaciju Nacionalne strategije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzorkovanih poremećaja u Crnoj Gori.

Primjenom ove strategije doprinijeće se smanjenju štetnih posljedica upotrebe alkohola na pojedinca i na društvo u cjelini, na način što će se:

- osnažiti i unaprijediti resursi za sprječavanje štetne upotrebe alkohola i liječenje bolesti i poremećaja povezanih sa konzumacijom alkohola;
- osnažiti uloga zdravstvenog sistema u vezi sa ranim intervencijama i tretmanom poremećaja povezanih sa upotrebom alkohola;
- kontinuirano raditi na istraživanju razmjera i odrednica štetne upotrebe alkohola i posljedica povezanih sa njom, kao i djelotvornih intervencija u cilju sprječavanja i umanjenja ovih posljedica;
- unaprijediti partnerstva i poboljšati koordinacija između donosioca odluka i pojačaće se mobilizacija resursa koji su neophodni u cilju smanjenja štetne upotrebe alkohola;
- poboljšati nacionalni sistem praćenjai nadzora i osiguraće se djelotvorna razmjena i primjena informacija.

Osim toga, intenzivno će se raditi na podizanju opšte svijesti o opsegu i karakteristikama zdravstvenih, društvenih i ekonomskih problema koje uzrokuje štetna upotreba alkohola. Značajni benefiti koji se mogu postići implementacijom djelotvorne politike na polju smanjenja štetne upotrebe alkohola, dostižni su samo ukoliko postoji odgovarajuće upravljanje od strane lokalnih i nacionalnih vlasti, kako bi se osigurala puna svjesnost i posvećenost svih sektora i svih slojeva društva smanjenju štetne upotrebe alkohola.

Glavni indikator postignuća cilja u ovoj oblasti je smanjenje stope alkoholom uzrokovane smrtnosti, odnosno smrtnosti usljed namjernih i nenamjernih povreda uzrokovanih alkoholom. Osim toga, indikator uspješnosti biće i povećan broj testiranja na prisustvo alkohola kod vozača, i smanjen broj lica nađenih da su pod dejstvom alkohola. Takođe, indikator uspješnosti biće i smanjen broj povreda i smrtnih slučajeva uzrokovanih vožnjom pod dejstvom alkohola.

Strategiju će da prate specifični Akcioni planovi koji će biti podržani djelotvornim i održivim mehanizmima implementacije i evaluacije. U izradi Akcionog plana biće uključeni ekonomski subjekti, predstavnici sektora poljoprivrede, finansija, zdravstva, obrazovanja, pravosuđa, udruženja poslodavaca, civilni sektor. Interesi i prioriteti ovih različitih sektora biće usaglašeni. U tom cilju, Ministarstvo zdravlja će formirati koordinirajuće tijelo, poput Nacionalnog savjeta za alkohol, koji će uključiti predstavnike relevantnih državnih subjekata, sastavljeno od iskusnih profesionalaca. Nacionalnim savjetom će predsjedavati Ministarstvo zdravlja.

Datum i mjesto
26.09.2012.godine

Starješina - 9

Doc.dr Miodrag Radunović